

VERONIKA KRIŠTOFOVÁ

**POD
VYCHÁZEJÍCÍM
SLUNCEM**

JAPONSKO-KOREJSKÉ
VZTAHY V PRŮBĚHU 19. A 20. STOLETÍ

VERONIKA KRIŠTOFOVÁ

**POD
VYCHÁZEJÍCÍM
SLUNCEM**

JAPONSKO-KOREJSKÉ
VZTAHY V PRŮBĚHU 19. A 20. STOLETÍ

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

Tato publikace vznikla jako jeden z výstupů projektu
SGS-2016-067 Velká Británie a Restaurace Meidži
řešeného na Katedře historických věd FF ZČU.

Recenzovali:

PhDr. Jan Kočvar, Ph.D.

prof. PhDr. Ing. Aleš Skřivan, Ph.D.

Copyright © Západočeská univerzita v Plzni, 2018

Copyright © Veronika Křištofová, 2018

Cover © Lukáš Tuma, 2018

Czech Edition © Nakladatelství Epoque, Praha 2018

ISBN 978-80-7557-113-7 (print)

ISBN 978-80-7557-512-8 (ePub)

ISBN 978-80-7557-513-5 (mobi)

ISBN 978-80-7557-514-2 (pdf)

Obsah

Úvod.....	7
Korejsko-japonské vztahy do roku 1868	13
Korejsko-japonské vztahy v letech 1868-1895.....	23
Čínsko-japonská a rusko-japonská válka.....	89
Japonský protektorát nad Koreou	109
Anexe Koreje	135
Vojenská vláda (<i>budan seidži</i>).....	151
Kulturní vláda (<i>bunka seidži</i>)	179
Koloniální správa v letech 1927–1937	197
Koloniální správa v letech 1937–1941	217
Japonská správa Koreje v letech 1941–1945	239
Korea po roce 1945.....	275
Korejsko-japonské vztahy po roce 1945	313
Závěr.....	365
Bibliografie	373

Úvod

Novinové články nás opakovaně informují o korejských „utěšitelkách“ působících od čínsko-japonského „incidentu“ z roku 1937 až do konce druhé světové války jako sexuální otrokyně v nevěstincích japonského vojska. Tyto „utěšitelky“ nepožadují po japonské vládě nic víc než omluvu a odškodnění za nepravosti na nich spáchané v době války. Pravidelně se objevují zprávy o jihokorejských a čínských protestech proti návštěvám svatyně Jasukuni japonskými politikými představiteli. Svatyně, v níž se uctívají i duše válečných zločinců, je Jižní Koreou i Čínou považována za symbol militarismus a vůči nim v minulosti agresivně vedené zahraniční politiky Japonska. Nežřídka kdy se objevují v novinách sdělení o masových demonstracích jihokorejských obyvatel proti japonským učebnicím, jež značně ohýbají historickou skutečnost ve prospěch japonských ostrovů. Občas se můžeme dočíst i o územních sporech mezi Japonskem a Jižní Koreou ohledně ostrova Tokto (japonsky Takešima). Tyto spory vzájemných vztahů takto geograficky si blízkých států vycházejí ze společné minulosti.

Česká historiografie bohužel blíže nevysvětluje příčiny těchto korejsko-japonských vztahů. Jedinou českou publikací do hloubky se zabývající vývojem vztahů mezi Japonskem a sousedním Korejským poloostrovem je *Korea a Japonsko* od Jiřího Janoše.¹ Zde je možno nalézt mnoho kulturních rozdílů mezi Japonci a Korejci, jež občas vytvářejí mezi těmito

¹⁾ O knize možno více dočíst zde: <https://www.databazeknih.cz/knihy/japonsko-a-korea-28686>, citováno dne 16. 2. 2018.

dvěma národy téměř nepřeklenutelnou propast. Nebyly to ovšem jen kulturní rozdíly, co vedlo k neutichajícím rozepřím mezi těmito dvěma národy. Korejsko-japonská minulost je plná vzájemné nevráživosti související s japonskými ambicemi na Korejském poloostrově. Ty narostly především v souvislosti s restaurací Meidži a japonskou snahou vyrovnat se západním mocnostem a s tím souvisejícím pocitem nadřazenosti Japonska vůči ostatním asijským státům. Toto počínání později vedlo k japonské okupaci Koreje a právě odtud pochází pro Korejce doposud neodpuštělná společná minulost.

Tato publikace vás provede japonsko-korejskými vztahy od jejich počátků až do současnosti. Hlavním cílem je nastínit dlouhodobý vývoj recipročního působení těchto dvou národů a seznámit čtenáře s některými zajímavými aspekty tohoto působení. Vzájemné ovlivňování Korejského poloostrova a japonských ostrovů můžeme pozorovat již od 3. století našeho letopočtu. K výraznějšímu působení Japonců na Korejském poloostrově došlo v souvislosti s vojenskou výpravou Hidejoši Tojotomiho (1536–1598) na Korejský poloostrov v 16. století. Tyto události byly ovšem pouhou předehrou ke skutečnému pronikání Japonska na Korejský poloostrov a následnému plnému ovládnutí Koreje.

Publikace se zaměřuje především na vývoj vztahů mezi Japonskem a Korejským poloostrovem v 19.–21. století. V této době v souvislosti s restaurací Meidži došlo ke změně nahlížení Japonska na sousedící stát a k následnému pronikání Japonců do Koreje. To se projevilo v otevření Koreje Kanghwaskou smlouvou z roku 1876 a následnými válkami Japonska s Čínou (1894–1895) a Ruskem (1904–1905) o získání vlivu na Korejském poloostrově. Japonsko bylo díky vítězství nad Ruskem uznáno mezinárodní scénou jako rovné západním mocnostem, což Japonsku propůjčilo pocit nadřazenosti nad ostatními asijskými státy. Rozhodlo se proto pokračovat v navyšování

své vlastní prestiže. Proto Japonsko proniklo na Korejský poloostrov, z něhož v roce 1905 vytvořilo svůj protektorát a o pět let později prostřednictvím anexe inkorporovalo Koreu do svého impéria jako integrální součást mateřské země. Tím Korea přestala jako samostatný stát existovat a v budoucích 35 letech byla okupována Japonskem.

V období 19. a 20. století je pro geopolitický vývoj asijského kontinentu důležité především postavení Číny, podle tradice politického centra celého asijského kontinentu. Čína byla známa jako „Centrální říše“, jež na základě sinocentrického systému známého jako *hwa-ji* (doslova „civilizovaný-barbarský“) charakterizovala vzájemné vztahy asijských států. Na základě této myšlenky byla Čína „středem“ Asie (podle čínské tradice i světa) a na své vedoucí postavení navázala vztahy s okolními státy, pro ni přirozeně podřízenými. Tak se ostatní státy Asie staly vazaly Číny. Porážka tohoto impéria západními mocnostmi v průběhu opiových válek vedla ke snížení její prestiže a vytvoření místa pro jiné asijské státy, jež se mínily pasovat do role nejcivilizovanějšího a nejmocnějšího státu Asie. Na tuto pozici se svým následným počínáním postavilo Japonsko. To nejenže dokázalo Čínu porazit ve válce z let 1894–1895, ale také následně prokázalo svoji životaschopnost porážkou evropské mocnosti, Ruska, v roce 1905. Tím potvrdilo své zájmy na sousedním Korejském poloostrově a rozšířilo postupně svůj vliv i sem.

Myšlenkou posílení vlastního postavení pomocí imitace západního imperialismu, historikem Robertem Eskildsenem nazvanou jako „mimetický imperialismus“, se Japonsko rozhodlo rozšířit vlastní impérium o nové kolonie. První skutečnou japonskou kolonií byl Tchaj-wan, získaný v roce 1895 jako důsledek vítězství nad Čínou. Stal se tak symbolem japonské prestiže. Novým cílem se pro Japonsko stal sousedící Korejský poloostrov, jenž později tvořil základnu pro další rozšiřování

japonského vlivu na asijský kontinent. Konkrétně ve 30. letech do Mandžuska, po roce 1937 do Číny a v souvislosti s vypuknutím války v Pacifiku v roce 1941 i do jihovýchodní Asie a na pacifické ostrovy.

Japonská rozpínavost tak zasáhla Korejský poloostrov a přímo ovlivnila jeho vývoj po dobu 35 let své okupace v letech 1910–1945. Autorka se tak nesoustředí pouze na proměnlivost vztahů mezi Japonskem a Koreou, ale snaží se též zmapovat rozsah japonského působení v Koreji a postihnout charakteristické prvky japonské koloniální politiky. Soustředí se na kulturní, sociální, hospodářské a politické dopady okupace v obou zemích s důrazem na korejské prostředí. Cílem je též nastínit čtenáři další směřování Koreje po osvobození, a to jak v politickém, hospodářském, sociálním i kulturním ohledu.

Po osvobození Koreje v souvislosti s kapitulací Japonska v létě 1945 došlo na poloostrově k dvojí okupační správě – na severu Sovětského svazu a na jihu Spojených států amerických. Toto politické rozdělení poloostrova vedlo k vyhlášení dvou samostatných korejských států – Korejské republiky na jihu poloostrova a Korejské lidově demokratické republiky v severní části země. Následná snaha o opětovné sjednocení národa vedla ke Korejské válce v letech 1950–1953, jež potvrdila trvalé rozdělení poloostrova na severní a jižní část. Tím se dějinný vývoj doposud jednotného národa rozdělil a vydal se vlastní cestou.

Následné korejsko-japonské vztahy se vyvíjely velice pomalu a spíše v negativním duchu. Japonská okupace Koreje v letech 1910–1945 měla vliv na historickou paměť obou národů, která dodnes determinuje vzájemný postoj Země vycházejícího slunce a Korejské republiky i Korejské lidově demokratické republiky. Obnovení přátelských vztahů s Jižní Koreou proběhlo prostřednictvím Základní smlouvy o vzájemných vztazích z roku 1965. Přesto nezajistila ukončení a vyřešení veškerých

sporů, jež dodnes čeří vzájemnou spolupráci těchto dvou států. Stále dokola na hladinu vyplouvají konflikty vycházející ze společné minulosti. Ať už se jedná o výše zmíněnou otázku korejských sexuálních otrokyň naverbovaných japonskou armádou, o územní spory, nebo jihokorejské vládě nevyhovující rétoriku japonské politické scény. K navázání dlouhodobých pozitivních diplomatických vztahů se severokorejským režimem nikdy nedošlo. V souvislosti s agresivně vedenou zahraniční politikou Korejské lidově demokratické republiky ke zlepšení vzájemného postoje s Japonskem zřejmě v blízké budoucnosti nedojde.

Japonská okupace Koreje je sice minulostí, přesto v Koreji stále žijí generace, jež ji zažily. Navzdory historickým reminiscencím ovlivňujícím dlouhodobé vztahy mezi Japonskem a Koreou geografická blízkost obou států a společné zájmy vedou v současnosti k posilování vzájemných vztahů. Dějiny japonské okupace Koreje tak sice zůstávají stále živou a aktuální otázkou, pokud však jde o vztahy Japonska a Jižní Koreje, lze říci, že obě země nyní stojí na prahu nové éry, což lze demonstrovat nedávno uzavřenou dohodou, jejímž cílem bylo urovnat některé historické křivdy a dosáhnout vzájemného vyrovnání se se svou minulostí.

Ani v českém prostředí, ani na mezinárodní scéně se neobjevuje příliš prací věnovaných neustranné analýze vztahů mezi Japonskem a Koreou. K dispozici je ovšem nepřeborný počet knih zabývajících se jednotlivými státy, které se podílely na geopolitickém vývoji v dálněvýchodní oblasti. S ohledem na původ autora je pak nutno počítat s jistým nacionálním zabarvením. Proto je při studiu literatury potřeba si uvědomit z jakého prostředí autor pochází. Japonští autoři mají často tendenci k bagatelizaci otázky japonské okupace Koreje. V některých případech ji prezentují jako legální a morálně správný počin, což odmítají na druhou stranu korejští autoři. Ti se

často vyznačují nacionalismem a odsuzují koloniální správu se vším všudy. V tomto případě se nejlépe hledá střední cesta u zahraničních autorů, kteří nejsou přímo spjati s událostmi japonsko-korejských vztahů, případně si musí čtenář ponechat značnou dávku odstupů a nadhledu. Komparace je v tomto případě nejjednodušším způsobem, jak se co nejvíce přiblížit pravdivému výkladu věcí. K doplnění nestranných zdrojů se proto autorka rozhodla využít i archivních materiálů nezaujatých zahraničních pozorovatelů, jejichž dobové výpovědi je možno nalézt v Národním archivu v Londýně.

Co se týče přepisu jmen, rozhodla se autorka řadit japonská, korejská a čínská jména v tradičním pořadí užívaném jak v Japonsku, tak v Koreji a v Číně, to znamená nejdříve je uváděno rodové jméno, poté jméno osobní. V případě některých jmen a názvů se v publikaci užívá nejběžněji zažitý tvar, i když je v rozporu s přesnou transkripcí (jako například Čankajšek místo Ťiang Ťie-š'). Pro přepis japonských jmen do češtiny byl užit Hepburnův přepis, pro korejská jména McCune-Reischauer a pro čínská Wade-Gilles systém, poté byla jména převedena do české transkripce (místo „sh“ se píše „š“ a podobně). U korejských jmen byla zachována odborná forma přepisu užívající speciálních písmen ㅅ, ㅈ.

Závěrem by autorka tímto prostřednictvím ráda poděkovala všem, díky nimž tato publikace vznikla. Tímto děkuje svému snaživému školiteli, moudrému učiteli a dobrému příteli doktoru Romanu Kodetovi, jenž se postaral o vznik a vydání této knihy. Největší dík patří především autorčině rodině, rodičům Karle a Brankovi, kteří jí byli vždy oporou a plně a bezpodmínečně ji podporovali po celý její život a tím mimo jiné umožnili vznik této publikace. A jejímu životnímu partnerovi, Davidovi, jehož neutuchající entusiasmus, důvěra a trpělivost umožnily zdárné dokončení této práce.

Korejsko-japonské vztahy do roku 1868

Korejsko-japonské vztahy trvající přes 1500 let byly poznamenány několika významnými událostmi,² jež určovaly vzájemné nahlížení jednoho národa na druhý a usměrňovaly pokračující interakci obou zemí. Blízké sousedství umožňovalo reciproční působení již v době starověku. Korea i Japonsko se rozvíjely pod silným vlivem Číny, kdy obě země přijaly od svého většího souseda písmo, konfuciánskou filosofii, právní systém i čínskou verzi buddhismu. Přes Korejský poloostrov pak do Japonska přicházely vlivy kontinentální Asie. Japonci se tak prostřednictvím Koreje naučili od tunguzských kmenů užívati železa. Pro Japonsko typické amulety *magatama* („prohnuté skvosty“) připomínající ostré zuby šelem byly nalezeny i v Koreji a na východě Sibíře, a stejně tak mohylová kultura v Japonsku časově ohraničena koncem 3. a polovinou 6. století našeho letopočtu nesla mongolské prvky.³ Mohylové hrobky *kobun* byly charakteristické i pro korejské království Kogurjo (japonsky Kókuri, Koma nebo Kórai),⁴ přičemž se 63 z nich dochovaných na území Severní Koreje v okolí Pchjongjangu nachází od roku 2004 na seznamu UNESCO.

²⁾ CHUNG, Jae-Jeong, *Historical Conflict and Dialogues between Korea and Japan*, in: HYUN, Dae-Song (ed.), *The Historical Perceptions of Korea and Japan*, Paju 2008, s. 256.

³⁾ HILSKÁ, Vlasta, *Dějiny a kultura japonského lidu*, Praha 1953, s. 18.

⁴⁾ Jednalo se o jedno z takzvaných Tří království (korejsky *Samguk*) – Kogurjo, Pekče a Silla, jež postupně vznikaly jako státní útvary na Korejském poloostrově v průběhu 3.–4. století našeho letopočtu. JANOŠ, Jiří, *Japonsko a Korea*, Praha 2007, s. 39–41.

Již od roku 57 našeho letopočtu mělo docházet k prvním kontaktům Korejců s lidem *Wa* pocházejícím ze západu japonských ostrovů.⁵ Korejské letopisy zaznamenávají z roku 249 útok Japonců na království Silla ležící v jihovýchodní části Korejského poloostrova, ovšem až údajné dobytí království Silly a Pekče (západní část Korejského poloostrova) císařovnou Džingú (vládla jako regentka za císaře Čuaie v letech 201–269 našeho letopočtu) mělo mít na budoucí vztahy obou zemí významný dopad. Japonci vnímali tuto „historickou událost“ za „vědecky podloženou“ a využívali ji pro obhajobu anexe Koreje v roce 1910, zatímco Korejci dobytí části Korejského poloostrova císařovnou Džingú považovali a dodnes považují za pouhou legendu. Pravdou zůstává, že historici zpochybňují dobytí Koreje císařovnou Džingú a neexistují žádné důkazy o této události kromě záznamů v japonské kronice *Nihonšoki*.⁶ Roku 405 našeho letopočtu získali Japonci pro císařský dvůr učence Wani z korejského království Pekče, jehož ustanovení dvorním písařem znamenalo přijetí čínského psaného jazyka pro vnitřní úřední účely. Taktéž se z tohoto korejského království do Japonska rozšířilo buddhistické vyznání, kdy podle japonské kroniky *Nihonšoki* v roce 552 (někdy se udává rok 538) korejský král připojil ke své žádosti o vojenskou pomoc ze strany Japonska měděný a zlatý obraz Buddhy, náboženské zástavy a slunečníky, a soubor svatých Buddhových spisů.⁷ Vítězství rodu Soga nad rodem Mononobe v Japonsku roku 587 znamenalo také vítězství buddhismu, jenž se začal v zemi díky tomuto rodu šířit (tento rod byl zřejmě korejského původu). Předpokládalo se též, že japonská

⁵⁾ SETH, Michael J., *A History of Korea*, Lanham 2011, s. 23.

⁶⁾ Tamtéž, s. 31.

⁷⁾ JANOŠ, c. d., s. 50; MASON, Richard Henry Pitt – CAIGER, John Godwin, *Dějiny Japonska*, Praha 2007, s. 38.

císařovna Suiko (vládla 593–628) byla z rodu Soga. Roku 607 byl podle korejského vzoru vystaven jeden z nejvýznamnějších buddhistických chrámů v Japonsku, Hórijúdži, který sice roku 670 lehl popelem a musel být znovu přestavěn, přesto je dodnes oslavován jako zdroj japonské buddhistické architektury a jako nejstarší dochovaný komplex dřevěných staveb v Japonsku.

V 6. a 7. století vysílaly japonské klany spadající pod vládní kontrolu, jako byly Mononobe, Kose, Ki a Šinano, své syny do korejského království Pekče na pozici úředníků ve státní správě. Naopak z Koreje do Japonska přicházeli specialisté, jakými byli například řemeslníci, architekti, věštcí a synové buddhistických mnichů, kteří přispívali k obohacení japonské kultury. Jednalo se i o příslušníky královských rodin, například o krále Tongsonga (vládl 479–501).⁸ Roku 663 získalo království Pekče vojenskou podporu Japonska v bitvě na řece Kumgang vedené proti království Silla, na jehož straně stála čínská dynastie Tchang. Porážka korejsko-japonské koalice vedla k nucenému ukončení japonských zásahů do korejských záležitostí.

Podobně existovaly vzájemné vztahy s geograficky bližším korejským královstvím Silla. Díky kontaktům s tímto královstvím byla v Japonsku vybudována první observatoř za vlády císaře Temmu (672–686) a vžila se kremace zesnulých za vlády císaře Mommu (697–707). Velká část vědeckých a technologických poznatků období Nara (710–794) a Heian (794–1185) byla přenesena do Japonska Korejci, stejně jako papír, inkoust či mlýny na mletí mouky.⁹ Příliv vzdělců a řemeslníků

⁸⁾ KIM, Hyun-Koo, *Korean-Japanese Relations during the Taika Reforms – A Perspective of International Cooperation*, in: Korean National Commission for UNESCO (ed.) (dále jen KNCU), *Korean History*, New Jersey – Soul 2004, s. 58.

⁹⁾ PARK, Seong-Rae, *History of Science in Korea – A Survey*, in: *Korean Journal* 30, 1990, 7, s. 5.

z Koreje do Japonska trval nepřetržitě až do počátku 9. století, kdy více než třetina z 1182 japonských aristokratických rodů v genealogickém seznamu z roku 815 uvádí korejský nebo čínský původ.¹⁰ V letech 1274 a 1281 byli Korejci přinuceni Mongoly účastnit se dvou neúspěšných invazí do Japonska.

Ve 13. století se Korea začala stejně jako Čína potýkat s nájezdy japonských pirátů *wako*, přičemž po roce 1350 intenzita útoků neustále narůstala. Korejci proto roku 1367 vyslali k japonskému šogunovi (Ašikaga Jošiakira, 1358–1367) do Kjóta misi požadující pacifikaci japonských pirátů, ovšem slabá centrální vláda Japonska nedokázala tuto otázku adekvátně řešit. Korejci proto roku 1419 vyslali 250 lodí ke zničení opěrného bodu pirátských útoků, základny na Cušimě. Japonský šogun Ašikaga Jošimicu (1368–1394) poté navrhl potlačení pirátů výměnou za kopii korejské kolekce *Tripitaky* (takzvaná *Tripitaka Koreana*), přesto po obdržení buddhistických kanonických textů od korejské vládnoucí dynastie *Čosŏn* (též známa jako dynastie *I*) nedokázal situaci s japonskými piráty vyřešit. Soul neutěšený stav rozřešil roku 1443 uzavřením obchodní smlouvy, jež umožňovala Japoncům vyslání 50 lodí do Koreje ročně a bylo jim umožněno udržovat trvalé obchodní stanice ve třech přístavech na jižním pobřeží Korejského poloostrova (v letech 1510–1544 byly přístavy dočasně uzavřeny v odpověď na povstání japonských usedlíků).¹¹ Do Japonska se z Koreje vyvážela hlavně rýže, obiloviny, bavlna, porcelán, látky z juty a ramie, perletí vykládané rukodělné výrobky a rohože s květinovými vzory, zatímco se z Japonska do Koreje dovážely pře-

¹⁰⁾ REISCHAUER, Edwin Oldfather – CRAIG, Albert Morton, *Dějiny Japonska*, Praha 2008, s. 15.

¹¹⁾ Tamtéž, s. 67; SETH, c. d., s. 145. Roku 1512 byl počet lodí z Japonska snížen na 25 ročně. ECKERT, Carter J. – LEE, Ki-Baik – LEW, Young Ick – ROBINSON, Michael – WAGNER, Edward Willett, *Dějiny Koreje*, Praha 2001, s. 94.

devším nerosty jako měď a cín či luxusní předměty jako léky a koření.

K nejvýznamnějším událostem premoderních japonsko-korejských vztahů patří invaze sjednotitele Japonska Hidejošiho Tojotomiho (1536–1598) na Korejský poloostrov. Hidejošiho expanzivní politika se projevila invází do Koreje a Číny, s níž započal v roce 1592 (podle cyklického kalendáře se jednalo o korejský rok *imdžin*, proto též nazýváno jako imdžinská válka), poté, co korejský král odmítl svolit průchod japonských vojsk korejským územím při plánovaném Hidejošiho tažení do Číny. Ačkoliv se Hidejoši osobně bojů na Korejském poloostrově neúčastnil, jeho vojsko o síle přibližně 200 000 mužů bylo zpočátku velmi úspěšné.¹² Japonci byli přesto nakonec nuceni ustoupit čínské protiakci a korejským námořním útokům. Mezi nejznámější korejské velitele patřil admirál I Sun-sin (1545–1598), který proslavil korejské loďstvo takzvanými želvími loděmi (*kōbuksŏn*).¹³ Po celé Koreji se též v průběhu bojů vytvářela vlastní domobrana (*üibjŏng*, neboli „armády spravedlnosti“), jejíhož příkladu následovaly stejnojmenné jednot-

¹²⁾ Počet japonských vojáků se místy liší – 158 800 – ATKINS, Taylor, *Colonialism – Primitive Selves – Koreana in the Japanese Colonial Gaze, 1910–1945*, Berkeley 2010, s. 16; 220 000 mužů a 9000 námořníků – ECKERT – LEE – LEW – ROBINSON – WAGNER, c. d., s. 107; 200 000 – HILSKÁ, c. d., s. 155; 200 000 JANOŠ, c. d., s. 87; 150 000 – KODET, Roman, *Války samurajů*, Praha 2015, s. 312–313; 160 000 – REISCHAUER – CRAIG, c. d., s. 79.

¹³⁾ Tyto lodě o délce 20–30 metrů a šířce pěti metrů byly i ze shora pobity železnými pláty a díky tomu nezranitelné vůči nepřátelským šípům a granátům, po celém obvodě se ježily ostrými hroty, jež znemožňovaly vyloďení se nepřátelské posádky na želví lodi, a stejně tak rozmístění děl umožňovalo palbu lodi ze všech úhlů. Na přídi se pak nacházela zvláštní konstrukce připomínající dračí hlavu, z níž se valil hustý dým, jenž měl nepříteli znesnadňovat orientaci. ECKERT – LEE – LEW – ROBINSON – WAGNER, c. d., s. 108; JANOŠ, c. d., s. 112.

ky bojující proti Japoncům ve 20. století. Mírová jednání mezi Japonskem a Čínou byla rychle přerušena, což bylo částečně způsobeno čínskou snahou využít situace ve svůj prospěch a začlenit Japonsko do svého vazalského systému, částečně Hidejošiho nerealistickými požadavky na sňatek dcery čínského císaře s japonským panovníkem, přiznání nároku na část korejského území a vyslání korejského prince a vysokých úředníků do Japonska jako rukojmích. Roku 1597 tak byla zahájena nová válečná výprava do Koreje o síle 140 000 mužů.¹⁴ Opětovně se setkala s tuhým odporem korejských a čínských vojsk a potížemi se zásobováním. Roku 1598 se po smrti Hidejošiho japonská vojska stáhla zpět na domovské souostroví.

Japonská výprava do Koreje měla mimo jiné dopad na rozvoj japonského keramického umění (znám je například porcelán ze Sacumy), jelikož byla na japonské ostrovy přivezena řada korejských keramických mistrů. Dalším pozůstatkem krvavého konfliktu se stalo místo zvané *Mimizuka* (doslova „Návrší uší“) v Kjótu. Jedná se o pahorek o výšce deseti metrů tvořený 38 000 zakopaných uřezaných uší z korejských hlav z doby imdžinské války.¹⁵ Hidejošiho taktika spálené země zničila čtyři pětiny obdělávané půdy v Koreji, což vedlo v zemi k hladomoru: „... mezi lety 1592 a 1601 se zemědělský výnos Koreje scvrkl o závratných 80 %.“¹⁶ Navíc byly zničeny veškeré záznamy o sčítání lidu, katastry nemovitostí i seznamy otroků

¹⁴) ECKERT – LEE – LEW – ROBINSON – WAGNER, c. d., s. 111.

¹⁵) Více o Hidejošiho válečných výpravách do Koreje viz: ATKINS, c. d., s. 16; ECKERT – LEE – LEW – ROBINSON – WAGNER, c. d., s. 110–111; HILSKÁ, c. d., s. 155; JANOŠ, c. d., s. 87–89; JANSEN, Marius Berthus, *The Making of Modern Japan*, London 2000, s. 20; KODET, c. d., s. 312–334; MASON, CAIGER, c. d., s. 180–181; REISCHAUER – CRAIG, c. d., s. 79; YI, Chin-Hui, *Korean Envoys and Their Relations with Japan in the 17th to 19th Centuries*, in: KNCU (ed.), s. 291–294; SETH, c. d., s. 148–149.

¹⁶) KODET, c. d., s. 335.

(ty byly spáleny samotnými otroky, kteří využili situace k získání svobody), což znemožňovalo efektivní výběr daní. Postava Hidejošiho je tak ve vzájemných vztazích obou zemí dodnes spornou osobností. Japonci jej chápou jako národního hrdinu, který sjednotil Japonsko a překypoval expanzivními cíli, pro Korejce je ztělesněním „dábla“, jenž zpustošil jejich zemi a přinesl utrpení korejskému lidu.¹⁷ Dalším důsledkem imdžinské války bylo také oslabení Číny při dobývání Mandžuska Džürčeny, jejichž následné výboje do Číny vedly k podrobení dynastie Ming a nastolení nové dynastie Čching.¹⁸

Hidejoši Tojotomi.

¹⁷⁾ JANOŠ, c. d., s. 89.

¹⁸⁾ ECKERT – LEE – LEW – ROBINSON – WAGNER, c. d., s. 112.

V Japonsku se po Hidejošiho smrti roku 1598 dostal k moci v důsledku vítězství v bitvě u Sekigahary roku 1600 Tokugawa Iejasu (1543–1616, šógunem 1603–1605), který o tři roky později získal titul šóguna a přenesl sídelní město šógunátu do Eda, zatímco oficiálním hlavním městem a sídlem císařů zůstalo Kjóto. Právě Tokugawové (1603–1867) započali politiku izolace, v jejímž rámci byl od 30. let 17. století vydán přísný zákaz cestování mimo japonské ostrovy a naopak nebyl povolen příchod cizincům.¹⁹ K úplné izolaci země ve skutečnosti nedošlo – na severu udržovala kontakty s kmeny Ainů na ostrově Hokkaidó, v Dedžimě obchodovala s Nizozemci, v naga-sackém přístavu s Čínou, na jihu země s královstvím Rjúkjú (od roku 1613 ve vazalském vztahu k Japonsku a od roku 1654 k čchingské Číně, ačkoliv tribut jí platilo již dříve) a nadále byly udržovány oficiální vztahy s Koreou.

Právě Iejasu se zasloužil o obnovení obchodních vztahů s Koreou roku 1607, k čemuž dopomohl rod Só sídlící na Cušimě. Iejasu se snažil obnovit vztahy již od roku 1601, Korejci ovšem požadovali oficiální omluvu za Hidejošiho invazi do Koreje a vydání japonských zločinců, kteří vykradli a zpustošili královské hrobky. K tomu došlo v listopadu 1606, kdy do Pusanu přijelo japonské poselství s oficiální omluvou (známo jako Iejasův dopis) a předalo muže odpovědné za zničení královských hrobek. Na oplátku japonské zdvořilosti vyslali Korejci do Japonska o rok později skupinu 462 mužů, čímž byly obnoveny vztahy mezi Koreou a Japonskem, jež pokračovaly až do roku 1868.²⁰ Podepsáním smlouvy z Kiju byl Japoncům opětovně otevřen přístav Pusan. Mezi léty 1607–1811 bylo do Japonska vysláno dvanáct korejských poselstev čítajících téměř 500 členů, jež nicméně ne-

¹⁹⁾ LABUS, David, *Japonsko*, Praha 2009, s. 46.

²⁰⁾ YI, *Korean Envoys and Their Relations with Japan in the 17th to 19th Centuries*, s. 293.